

**PAŃSTWOWA
KOMISJA WYBORCZA**
ZPOW.711.32.2023

Warszawa, dnia 28 sierpnia 2023 r.

Pan
Marcin WIĄCEK
Rzecznik Praw Obywatelskich

Stosowny Poinic Rzecznik

Państwowa Komisja Wyborcza, odpowiadając na pismo z dnia 11 sierpnia 2023 r. znak VII. 602.11.2023.BS/CW, wyjaśnia, co następuje.

Stosownie do art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Państwowa Komisja Wyborcza oraz inne organy wyborcze biorące udział w przygotowaniu i przeprowadzeniu wyborów mogą działać wyłącznie na podstawie i w granicach prawa. Przepisy prawa określające zadania i obowiązki Państwowej Komisji Wyborczej oraz Krajowego Biura Wyborczego, a w szczególności przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1277 i 2418 oraz z 2023 r. poz. 497), nie tylko stanowią kompetencję do działania, lecz są także źródłem nakazów i zakazów wyznaczających ramy prawne ich działania.

Poza tym, jak wskazuje się w doktrynie, kompetencji do działania organów publicznych nie można domniemywać. Celem zasady legalizmu jest bowiem przeciwdziałanie dowolności i arbitralności działania organów państwa oraz możliwość kontroli w oparciu o kryterium zgodności z obowiązującym prawem. Podejmowanie przez organy działania bez podstawy prawnej i poza granicami prawa albo z naruszeniem tych granic są zawsze nielegalne i mogą rodzić odpowiedzialność m.in. karną osób te działania podejmujących, a także odpowiedzialność odszkodowawczą państwa [por. M. Florczak-Wątor, w: P. Tuleja (red.), Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, wyd. II, Warszawa 2021, LEX/el, kom. do art. 7].

Jak słusznie wskazuje Pan Rzecznik obowiązujące przepisy Kodeksu wyborczego nie przewidują możliwości oddania głosu w kopercie na kartę lub karty do głosowania.

Zgodnie bowiem z Kodeksem wyborczym tajność głosowania zapewnia się w szczególności przez przygotowanie w lokalu wyborczym odpowiedniej liczby łatwo dostępnych miejsc umożliwiających każdemu wyborcy nieskrępowane zapoznanie się z kartą do głosowania oraz jej wypełnienie w sposób niewidoczny dla innych osób (z art. 52 § 5a),

a także poprzez zobowiązanie wyborców do wrzucania karty do urny wyborczej w taki sposób, aby strona zadrukowana była niewidoczna (art. 52 § 6).

Mimo tego, że procedowany projekt ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (Dz. U. poz. 130 z późn. zm.) przewidywał przeniesienie z wójta na urzędnika wyborczego obowiązku zapewnienia dostępności kopert na karty do głosowania w lokalu wyborczym na obszarze kraju, to ostatecznie ustawodawca nie zdecydował się na przyjęcie tego rozwiązania i stosowania kopert na karty do głosowania w lokalu wyborczym.

Nie oceniając poszczególnych politycznych propozycji i rozwiązań, gdyż nie jest to rola Państwowej Komisji Wyborczej, należy stwierdzić, że dla wykonywania zadań wyborczych przez poszczególne organy nie ma znaczenia wola projektodawcy, a podstawą działania jest ostateczna decyzja ustawodawcy.

Mając powyższe na uwadze Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, że obecnie obowiązujące przepisy prawa wyborczego nie przewidują możliwości korzystania przez wyborców z kopert w trakcie oddawania głosu w lokalu wyborczym. Stanowiłoby to naruszenie procedury głosowania, określonej w Kodeksie wyborczym, a w szczególności w art. 52 § 5 i 6. Tym bardziej Państwowa Komisja Wyborcza nie może zapewnić kopert na karty do głosowania w lokalach wyborczych, ani zobowiązać innych organów lub podmiotów do realizacji tego niewynikającego z przepisów prawa zadania.

W ocenie Państwowej Komisji Wyborczej tego rodzaju działanie stanowiłoby naruszenie zasady legalizmu z uwagi na przekroczenie granic obowiązującego prawa. Poza tym wydatkowanie środków publicznych bez podstawy prawnej oraz na inne cele i w innych wysokościach, niż ustalone w ustawie budżetowej lub planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych, stanowiłoby naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

Z wyrazami szacunku

Przewodniczący

Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak

Sylwester Marciniak